

**ΠΡΟΑΓΩΓΙΚΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ Β' ΤΑΞΗΣ
ΕΝΙΑΙΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ
ΠΕΜΠΤΗ 6 ΙΟΥΝΙΟΥ 2002
ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ ΘΕΩΡΗΤΙΚΗΣ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗΣ:
ΛΑΤΙΝΙΚΑ**

A. Να μεταφράσετε στο τετράδιό σας το παρακάτω κείμενο:

Hannibal, dux Carthaginiensis, VI et XX annos natus, omnes gentes Hispaniae bello superavit et Saguntum vi expugnavit. Postea Alpes, quae Italiam ab Gallia seiungunt, cum elephantis transiit. Ubi in Italia fuit, apud Ticinum, Trebiam, Trasumenum et Cannas copias Romanorum profligavit et delevit. Populus Romanus cladem Cannensem pavidus audivit.

.....
.....

Germanorum vita omnis in venationibus atque in studiis rei militaris consistit. Germani non student agriculturae; lacte, caseo et carne nutriuntur. Locis frigidissimis pelles solum habent et in fluminibus lavantur. Cum civitas bellum gerit, magistratus creantur cum vitae necisque potestate.

Μονάδες 40

B. Παρατηρήσεις

1.α. Να γράψετε τους τύπους που ζητούνται για καθεμιά από τις παρακάτω συνεκφορές:

omnes gentes: τη γενική του πληθυντικού αριθμού
populus Romanus: την κλητική του ενικού αριθμού
cladem Cannensem: τη γενική του ενικού αριθμού
rei militaris: την αφαιρετική του ενικού αριθμού
locis frigidissimis: την αιτιατική του πληθυντικού αριθμού.

Μονάδες 10

β. quae: Να κλιθεί η αντωνυμία του ίδιου γένους στον ενικό αριθμό.

Μονάδες 2,5

2.α. superavit: Να γράψετε τις μετοχές της ενεργητικής φωνής του ρήματος και στα τρία γένη.

Μονάδες 2

gerit: Να γράψετε τα απαρέμφατα του ρήματος στην ενεργητική φωνή.

Μονάδες 3

β. Να γράψετε τους τύπους που ζητούνται για καθένα από τα παρακάτω ρήματα:

transiit: το γ' πληθυντικό πρόσωπο της οριστικής του ενεστώτα στη φωνή που βρίσκεται

fuit: το β' ενικό πρόσωπο της οριστικής του συντελεσμένου μέλλοντα

audivit: το γ' ενικό πρόσωπο της οριστικής του μέλλοντα στη μέση φωνή

habent: το β' πληθυντικό πρόσωπο της οριστικής του παρακειμένου στη φωνή που βρίσκεται

lavantur: το α' πληθυντικό πρόσωπο της οριστικής του παρατατικού στη φωνή που βρίσκεται.

Μονάδες 7,5

3.α. Hannibal omnes gentes Hispaniae bello superavit et Saguntum vi expugnavit: Να μετατρέψετε την ενεργητική σύνταξη σε παθητική.

Μονάδες 7,5

β. Να μεταφέρετε στο τετράδιό σας τις παρακάτω λέξεις με τους συντακτικούς χαρακτηρισμούς τους και να σημειώσετε δίπλα στην καθεμιά την ένδειξη **Σωστό** ή **Λάθος**:

dux: επεξήγηση στο ουσιαστικό Hannibal

quae: αντικείμενο στο ρήμα seiungunt

vita: υποκείμενο στο ρήμα consistit

agriculturae: αντικείμενο στο ρήμα student

frigidissimis: κατηγορούμενο στο ουσιαστικό locis.

Μονάδες 5

4.α. Populus Romanus cladem pavidus audivit: Να αναγνωρίσετε συντακτικά τους όρους της πρότασης.

Μονάδες 7,5

β. Germani non student agriculturae: Να μετατρέψετε την παραπάνω πρόταση σε απαρεμφατική εξαρτώμενη από τη φράση: **Caesar narrat (διηγείται)...**

Μονάδες 5

5.α. Ποιοι πεζογράφοι της εποχής του Κικέρωνα, εκτός από τον Βάρωνα, διαπρέπουν στην ιστοριογραφία και σε ποιο είδος εξειδικεύεται ο καθένας;

Μονάδες 6

β. Να μεταφέρετε στο τετράδιό σας τα έργα της **Στήλης Α** και δίπλα στο καθένα το δημιουργό που αντιστοιχεί σωστά στο κάθε έργο από τη **Στήλη Β**.

Στήλη Α	Στήλη Β
Αινειάδα (Aeneis)	Τίτος Λίβιος
Ωδές (Carmina)	Πόπλιος Βεργίλιος Μάρων
Μεταμορφώσεις (Metamorphoseon libri)	Λουκρήτιος

Για τη φύση των πραγμάτων (De rerum natura)	Κόιντος Οράτιος Φλάκκος
	Οβίδιος
	Μάρκος Τύλλιος Κικέρων

Μονάδες 4

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

A. Ο Αννίβας, ο Καρχηδόνιος στρατηγός, σε ηλικία είκοσι έξι ετών, νίκησε στον πόλεμο όλα τα έθνη της Ισπανίας και με τη βία κατέλαβε το Σάγουντο. Αργότερα πέρασε με ελέφαντες πάνω από τις Άλπεις που χωρίζουν την Ιταλία από τη Γαλατία. Όταν βρέθηκε στην Ιταλία, κατατρόπωσε και εξόντωσε τις στρατιωτικές δυνάμεις των Ρωμαίων κοντά στον ποταμό Τίκινο, στον ποταμό Τρεβία και στη λίμνη Τρασιμένη και στις Κάννες. Έντρομος ο ρωμαϊκός λαός πληροφορήθηκε τη σφαγή στις Κάννες.

.....
 Όλη η ζωή των Γερμανών περιορίζεται στο κυνήγι και στη σπουδή των στρατιωτικών πραγμάτων. Οι Γερμανοί δεν ασχολούνται με τη γεωργία τρέφονται με γάλα, τυρί και κρέας. Αν και ζούν σε περιοχές φοβερά παγωμένες, φορούν μόνο δέρματα και πλένονται στα ποτάμια. Κάθε η πολιτεία τους κάνει πόλεμο, εκλέγουν άρχοντες με εξουσία ζωής και θανάτου.

B. Παρατηρήσεις

1.a. omnium gentium
 popule Romane
 cladis Cannensis
 re militari
 loca frigidissima

1.β. quae, cuius, cui, quam, -, qua

2.a. superans, superans, superans
 superaturus, superatura, superaturum

gerere,
 gesturum, gesturam, gesturum esse-gesturos, gesturas,
 gestura esse,
 gessisse

2.β. transeunt
fueris
audietur
habuistis
lavabamur

3.α. Omnes gentes Hispaniae bello ab Hannibale superatae sunt et Saguntum vi expugnatum est.

3.β. dux: λάθος (παράθεση)
quae: λάθος (υποκείμενο)
vita: σωστό
agriculturae: σωστό
frigidissimis: λάθος (επιθετικός προσδιορισμός)

4.α. audivit: ρήμα
Populus: υποκείμενο στο ρήμα audivit
Romanus: επιθετικός προσδιορισμός στο populus
Cladem: αντικείμενο στο ρήμα audivit
Pavidus : επιρρηματικό κατηγορούμενο του τρόπου στο populus

4.β. Caesar narrat Germanos non studere agriculturae.

5.α. Σχολικό βιβλίο σελ. 17 «Απέναντι ... coniuratione)»

5.β. Αινειάδα-Πόπλιος Βεργίλιος Μάρων
Ωδές-Κόιντος Οράτιος Φλάκκος
Μεταμορφώσεις-Οβίδιος
Για τη φύση των πραγμάτων-Λουκρήτιος